

процесів утилізації акумуляторного лому та досвіду України у цьому питанні.

Третій розділ присвячений питанням утилізації неметалевих деталей БЕА. Обґрунтовується необхідність застосування Міжнародної системи і бази даних автомобільних компонентів і матеріалів IMDS і GADSL при проектуванні та утилізації автомобілів. Наводяться вимоги міжнародних стандартів до маркування пластмасових деталей автомобілів. Характеризується стан проблеми утилізації мастил в світі та Україні.

Особлива увага приділяється ресурсозберігаючим технологіям утилізації зношених шин. Характеризується сучасний стан проблеми утилізації зношених шин в країнах ЄС, в світі і Україні. Вивчаються екологічні аспекти спалювання автопокришок в цементних печах. Розглядаються різновидності технологічних процесів подрібнення зношених шин механічними методами, зокрема українські технології механічного подрібнення шин. Вивчаються сфери практичного застосування гумової крихти із зношених шин. Аналізуються екологом-економічні аспекти технологій піролізу зношених шин, у тому числі і досвід українських підприємств. Визначається можливість використання продуктів піролізу шин для виробництва альтернативного палива.

Теоретичні знання студенти закріплюють на практичних заняттях. Вони присвячені засвоєнню студентами методів оцінки коефіцієнтів рециклінгу та утилізації відпрацьованих автомобілів, а також відповідності їх вимогам Директив ЄС/53/2000 про транспортні засоби, які вийшли з експлуатації. Для вирішення питання вибору технологій утилізації полімерних матеріалів студенти засвоюють експрес методи ідентифікації автомобільних полімерних компонентів. За допомогою екологічного калькулятора визначаються вплив на довкілля автотранспортних засобів на протязі усього життєвого циклу.

На нашу думку, організація ефективної системи авторециклінгу в Україні забезпечить вирішення ряду найважливіших екологічних проблем, появу нових робочих місць і нові фінансові надходження до бюджету України. Знання та вміння, які отримують студенти у наслідок вивчення нашої дисципліни знадобляться їм у майбутній професійній діяльності при організації та втіленню у промислові процеси ресурсо- та енергозберігаючих технологій.

ВДОСКОНАЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ В СУЧАСНИХ ЗВО

*Прокопенко Н.В., доц., к.б.н.,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
natvikpro08@gmail.com*

У сучасних умовах важливим чинником розвитку освіти є взаємовплив і взаємопроникнення культур і соціальних рухів. Ключовою особливістю сучасності є те, що у світовому просторі через національні межі вільно переміщуються ресурси, люди, ідеї. Одно з наслідків цієї особливості - це зближення, інтеграція національних систем освіти. Так, глобалізація освіти

означає поступову трансформацію різних освітніх систем в єдину загальноєвропейську, а потім світову. Проте це повинно відбуватися при збереженні відмінностей цих систем, обумовлених традицією, нормами і культурою.

Соціальну адаптацію можна трактувати як безперервний комунікативний процес, в якому люди, взаємодіючи і пристосовуючись один до одного, створюють нові способи комунікації і зв'язку з різними елементами соціального середовища. При цьому метою соціальної адаптації виступає інтеграція особи в певну систему соціальних стосунків, що склалася. Це припускає вироблення шаблонів поведінки, визначальних систему цінностей і норм, і що відбивають поведінку в цьому культурному середовищі, а також придбання, прийняття і розвиток умінь і навичок міжособистісного спілкування.

Оскільки період перебування в країні і конкретному ЗВО іноземних студентів варіюється від декількох тижнів до невизначеної кількості років, то необхідно взяти до уваги важливість безперервного контролю над процесом соціальної адаптації. Цей процес містить в собі безліч компонентів, найбільш важливими з яких є : пристосування до нового соціокультурного середовища, звикання до нових кліматичних умов, часу, до нової і незнайомої освітньої системи, до нової мови спілкування, до інтернаціонального характеру учбових груп і потоків, адаптація до культури нової країни і так далі.

Труднощі, які іноземний студент особливо гостро випробовує в перший рік перебування в новій країні, можуть бути згруповані таким чином:

- психофізіологічні труднощі, пов'язані з перевлаштуванням особи, "входженням" в нове середовище, психоемоційною напругою, зміною клімату і так далі. Але вплив клімату пов'язаний не лише зі зміною кліматичних зон, але і зі зміною часових поясів, яка може спричинити збій біоритмів. Іноземним студентам доводиться звикати не лише до зміни клімату і низьких температур, але і до обмеженості життєвого простору в зимовий час, оскільки в країнах Азії і Африки громадське життя, соціально значимі події, зустрічі з друзями, родичами, вільне проведення часу проходять просто неба. Також досить серйозною проблемою можуть бути кулінарні труднощі, їм буває незвичне житися так, як звикли багато українців. Національні блюда - абсолютно різні: по складу, способу приготування, смаку.

- учбово-пізнавальні труднощі, пов'язані, в першу чергу, з недостатньою мовною підготовкою, подоланням відмінностей в системах освіти; адаптацією до нових вимог і системи контролю знань; організацією учбового процесу, який повинен будуватися на принципах саморозвитку особи, "вирощування" знань, розвитку навичок самостійної роботи. Проблема відмінності освітніх програм учбових планів вітчизняних і зарубіжних ЗВО особливо актуальна для студентів, що навчаються у рамках академічних обмінів або спеціальних програм і проводять в українському ЗВО від декількох тижнів до декількох семестрів, тобто не увесь цикл навчання. Робоча програма дисципліни припускає наявність знань, отриманих раніше при вивченні інших учбових предметів. У багатьох зарубіжних ЗВО навчання по бакалаврських програмах проводиться впродовж п'яти років (а не чотирьох, як в сучасних українських

умовах) і включає підготовчий рік. До початку занять із загальнопрофесійних і спеціальних дисциплін проходить значний час, тому необхідні знання згадуються студентами не в повному об'ємі;

- соціокультурні труднощі, пов'язані з освоєнням нового соціального і культурного простору ЗВО; подоланням мовного бар'єру в рішенні комунікативних проблем як по вертикалі (з адміністрацією факультету, викладачами і співробітниками), так і по горизонталі (в процесі міжособистісного спілкування усередині міжнаціональної учбової групи, учбового потоку, на побутовому рівні). Неможливість порозумітися з людьми ставить іноземних студентів в украї скрутне становище. Іноземні студенти не можуть зрозуміти, про що говорять в аудиторії їх викладачі і одногрупники. Вони насилу вирішують навіть повсякденні проблеми, труднощі виникають при купівлі речей або продуктів харчування. Лише за допомогою жестів, міміки і окремих фраз іноземні студенти можуть перший час пояснюватися з українськими людьми.

Механізми рішення адаптаційних проблем можуть бути розділені на декілька груп (по суб'єктові застосування заходів): по-перше, це механізми, пов'язані з роботою викладачів, які навчають іноземних студентів; по-друге, це заходи, спрямовані на певну підготовку студентів; по-третє, це інформаційні механізми, пов'язані з роботою усього учбового закладу (міжфакультетські).

Іншим критерієм розділення механізмів роботи з іноземними студентами може бути сфера докладання зусиль, спрямованих на створення сприятливої обстановки для навчання студентів-іноземців : психологічна, лінгвістична, професійна, соціально-побутова, інформаційна і інші сфери.

До блоку психологічних заходів відноситься виявлення міри толерантності шляхом проведення опитування серед як студентів, в середовищі яких навчатимуться громадяни іншої країни, так і серед викладачів. При виявленні негативної оцінки образу інокультурних учнів необхідно проводити тренінги і семінари, спрямовані на підвищення рівня толерантності в середовищі ЗВО, а також культурно-масові заходи міжнаціонального характеру (фестивалі, конкурси, свята і так далі).

До психологічних заходів регулювання адаптації іноземних студентів можна віднести формування спеціальної психологічної консультації для цієї групи студентів. У цій службі повинні працювати люди, що мають необхідну кваліфікацію як психологи і обізнані іноземні мови на достатньому рівні для роботи такого роду.

Механізми в мовній сфері (найбільш актуальною для іноземних студентів) пов'язані з подоланням "мовного бар'єру" між українськими і іноземними студентами. Таким чином, з одного боку, необхідно підвищувати рівень знання російської мови серед іноземних студентів (наприклад, призначаючи додаткове зайняття російської мови); з іншого боку, варто приділити увагу вивченню іноземних мов з боку студентів і викладачів (за допомогою створення мовних курсів для студентів і викладачів тих груп, в яких навчаються або навчатимуться іноземні студенти).

До професійної сфери механізмів оптимізації освітнього процесу іноземних студентів відноситься підвищення кваліфікації викладачів, у тому числі вивчення ними іноземних мов і проходження спеціалізованих курсів, присвячених особливостям роботи із студентами з різних країн. Нині підкреслюється значущість відмінностей в мотивації, сприйнятті (лінгвістичного і психоемоційного характеру) і процесі адаптації студентів з різних країн. На курсах викладачі ознайомляться з особливостями навчання в різних країнах і зможуть удосконалити свої учбові методики відповідно до освітніх тенденцій різних регіонів. Робота з іноземними студентами - відповідальний, цікавий і складний процес. Окрім мовної підготовки викладачам рекомендується ознайомитися і з невербальними комунікативними практиками, поширеними в країнах-"донорах" студентів.

У сфері інформаційних механізмів можна виділити два напрями. Перше - це розширення позиціонування ЗВО регіону в мережі інтернет, а також у рамках міжнародних учбових ярмарків, фестивалів, зустрічей, а також інтернаціональних освітніх програм. Цей напрям можна охарактеризувати як інформування потенційних студентів про ЗВО регіону і їх можливості. Інший напрям охоплює таку сферу як інформування іноземних студентів у ЗВО. У рамках цього блоку міра рекомендується організувати інформаційно-довідкову службу для іноземних студентів. Здійснювати роботу цього сервісу можуть студенти-добровольці. Мета цієї служби - забезпечення усіх іноземних студентів інформацією відносно їх прав і обов'язків, подій культурного життя.

Таким чином, для прискореного вирішення проблем адаптації іноземних студентів в українських ЗВО потрібне, по-перше, вдосконалення системи навчання російській мові, по-друге, викладання спеціального країнознавчого курсу для підвищення інформованості у сфері традицій, звичаїв місцевого населення, особливостей взаємодії з різними людьми під час навчання, в громадських місцях, в гуртожитку; по-третє, створення умов для індивідуальної допомоги кожному іноземному студенту при виникненні тих або інших проблем в адаптації до учбової, побутової, досугової діяльності. Успішна адаптація забезпечує як високу результативність професійної підготовки, так і формування доброзичливого відношення до України, українських ЗВО після повернення іноземних студентів на батьківщину.